

...ουλάτων Απ
την Κεντρική Α
έφθασαν έως τας
νης. 'Αλλά ταύτα
μος και γιά τήν
θέρωσιν από το
τάς. Οί δύο
ουόντο περίφημο
Κι' άλλο ένα
από το «άνωλο
τησιν τής Αυστρι
μανούς. Οί έθνη
χουν στολίσει τ
είς τήν όποιαν μ
και με πινακίδες,
του έχουν τευτάς
δύο άκρα μιάς κ
γουν τυπώσει τα
τιά «λευθεροί!»
νίαν μιά γρηούλα
έρωτά ένα άρειμό
λιστήν: «Γί λέει
γραφή;» «Λέει γ
στε πιά ελεύθε
ξεκουμπίστηκαν,
σοι;» παρατηρεί
γρηούλα.

Ο Χρῆστος Τσούντας πήγε στην Εύρωπη να σπουδάσει μηχανική στα 1878, αλλά παράδοξα γύρισε αρχαιολόγος. Ής επιστήμονας εξελίχθηκε άλματτικά γιατί, όπως λέγει ο κ. Κουγιάς, είχε τό ζώπον της προς τήν κλασσικήν αρχαιότητα άγάπης». Υπήρξε μαθητής του μεγάλου Βρουν, πού δίδασκε αρχαιολογία στο Μόναχο, και διακρίθηκε «μεταξύ των παντοδαπών συμφροιτητών του διά τήν βαθείαν κρίσιν και τήν λεπτήν παρατηρησιν».

Επιστρέφοντας εδώ βρέθηκε πανω στις μεγάλες άνασκαφές του Σχλήμιον, πού συγκλόνισαν τήν ανθρωπότητα. Ο Σχλήμιον καθοδηγήμενος από το μεγάλο κάσμο μηχανών και πολιτισμών, πού άνέμενε τον έρμηνητή του. Τέτοιος παντάξιος έρμηνητής άναδειχόμεται από τή μοίρα κατ' εθλίαν σταλμένος ό Χρ. Τσούντας, νεαρός τότε Θραξ αρχαιολόγος, διαρισμένος έφορος των αρχαιοτήτων στις Μυκήνες. «Αυτός έκαμε τήν μεθοδικήν εξέτασιν, συμπληρώνει ό κ. Κουγιάς, και έδωκε τήν επιστημονικήν έρμηνησιν εις τά κοσμοϊστορικά του Σχλήμιον εύρήματα και αυτός πρώτος έφωτίσε με τας παρατηρήσεις του τά εξ αυτών προκύφοντα δύσκολα και σκοτεινά προβλήματα. Ο μέχρι τής στιγμής άμεινής άγνώστος άκόμη και άσημος νέος γίνεται μοναχιάς αυθεντία μοναδική εις τήν προϊστορικήν αρχαιολογίαν, τό δά βιβλίον του «Μυκήναι και Μυκηναίος Πολιτισμός» πού εξέδόθη τό 1893, περιήμιον εις προϊστορίαν και συνερικήν άνακμιν, μεταφράζεται εις τήν Άγγλικήν από τον Άμερικανόν καθηγητή Μάνσιτ τό 1897».

Ετσι προώρρησε στο μεγάλο έρμηνησιν του από θρίαμβο σε θρίαμβο, άσεμνος δουλευτής με τήν άνακαλίμην χρυσών ποτηρίων του Βασιεύ, με τας άνασκαφές στη Σπάρτη και τίς έπιγραφές, όπου έβρεθη στα φώς τών αρχαιολογικών πολυώνων τής αρχαιότερης γούλης εποχής, και βασιλεύσθη Θεσσαλία, όπου έκάρος κόρηος τών εργασιών πού είνε τό έργο του: «Προϊστορικοί Άνω πόλεις Διμήνιου και Σέσκλου» τό 1908 πού άποτελεί και τό θεμέλιο των κλασσικών έρευνών στην Έλλάδα.

Ο Χρ. Τσούντας με τόν άλλο άδώνον το αρχαιολόγο Θράκα, τό μεγάλο Στέφ. Κοιρανούδη, 1818—1900, έγιναν οι θεμελιωτές κι' οι διδάσκαλοι και οι καθοδηγητές τής μόνης στην Έλλάδα δημιουργικής επιστήμης, όπως ή αρχαιολογία.

«Τό ένδιώφερν, ή χαρά και ή πληρότητα πού είχε ή διδασκαλία του, μου έλεγε κάποιος αρχιτέκτονας άμεσησής και θυμαστής του, μέκομη να παλαιώσω για καιρό μέσα μου, αν θα έπρεπε να συνεχίσω τίς αρχιτεκτονικές μου σπουδές, πού είχε διακόψει ό πόλεμος ή να τίς έγκαταλείψω και να δοθώ στην αρχαιολογία και τήν ιστορία τής τέχνης, για να κατανοήσω και να εξηγήσω τον άνθρωπο μέσα στην εξέλιξη του και τίς δημιουργίες του, κατά τών εξαισιον τρόπων πού μάς τόν έρμηνευε ό μεγάλος αυτός δάσκαλος». Τέτοια είναν ή επίδρασή του!

Από τό συγγραμμά του και τά διδάγματα του ως μαθητής του ξεχώριζε ότι τό αίσθημα πού δοκίμοζε, όταν άποσπούσε από τό σπλάγχνα τής γής ένα αρχαιολογικό εύρημα, δεν είναν ή ικανοποίηση του χρυσόθηρα, πού βρήκε τό πολύτιμο λίθο, ή του χρυσοσκισού επί στήμονα πού άνακάλυψε εργασιωτηρικά στοιχεία, αλλά του ανθρώπου επιστήμονα πού με τή σκέψη καίτοι άσθημα άνακάλυπτε κόσμους ανθρώπινους, όχι εικαστικούς και εφήμερους, αλλά ζωντανούς και αιώνιους.

Ο Χρ. Τσούντας διδάσκοντας — για να ζωντανίσουμε στο δάσκαλο—βασίζονταν πάνω σ' άυστηρά δεδομένα έκων τήν άνόληση και τήν άνάπτυξη τής ιστορίας μέπιστημοσύνη, αλλά καθθανικότητα, με συμπεράσματα μεστά από κατανόηση και παλμό. Τής διδασκαλίας του αυτής σαφέστατο δείγμα έχουμε τό έργο του: «Ιστορία τής αρχαίας Έλληνικής Τέχνης» πού τό έγραφε υπέκον-

...ουλάτων Απ
την Κεντρική Α
έφθασαν έως τας
νης. 'Αλλά ταύτα
μος και γιά τήν
θέρωσιν από το
τάς. Οί δύο
ουόντο περίφημο
Κι' άλλο ένα
από το «άνωλο
τησιν τής Αυστρι
μανούς. Οί έθνη
χουν στολίσει τ
είς τήν όποιαν μ
και με πινακίδες,
του έχουν τευτάς
δύο άκρα μιάς κ
γουν τυπώσει τα
τιά «λευθεροί!»
νίαν μιά γρηούλα
έρωτά ένα άρειμό
λιστήν: «Γί λέει
γραφή;» «Λέει γ
στε πιά ελεύθε
ξεκουμπίστηκαν,
σοι;» παρατηρεί
γρηούλα.

Ανεκδοτόν
1940: Ο Χίτλερ
τεινε τας κατα
προπαγάνδα του
δημιουργίαν το
Γερμανίας. Πό
προέβλεπεν ό γε
θα έμεινεν εις τό
τό δείχνει τό άκ
Ο Γκαίτλινγκ κ
πρόσφατα για
επεί τήν πολέμ
έπαι τον ελλείον
επεί τήν πολέμ
επεί τήν πολέμ

...ουλάτων Απ
την Κεντρική Α
έφθασαν έως τας
νης. 'Αλλά ταύτα
μος και γιά τήν
θέρωσιν από το
τάς. Οί δύο
ουόντο περίφημο
Κι' άλλο ένα
από το «άνωλο
τησιν τής Αυστρι
μανούς. Οί έθνη
χουν στολίσει τ
είς τήν όποιαν μ
και με πινακίδες,
του έχουν τευτάς
δύο άκρα μιάς κ
γουν τυπώσει τα
τιά «λευθεροί!»
νίαν μιά γρηούλα
έρωτά ένα άρειμό
λιστήν: «Γί λέει
γραφή;» «Λέει γ
στε πιά ελεύθε
ξεκουμπίστηκαν,
σοι;» παρατηρεί
γρηούλα.

...ουλάτων Απ
την Κεντρική Α
έφθασαν έως τας
νης. 'Αλλά ταύτα
μος και γιά τήν
θέρωσιν από το
τάς. Οί δύο
ουόντο περίφημο
Κι' άλλο ένα
από το «άνωλο
τησιν τής Αυστρι
μανούς. Οί έθνη
χουν στολίσει τ
είς τήν όποιαν μ
και με πινακίδες,
του έχουν τευτάς
δύο άκρα μιάς κ
γουν τυπώσει τα
τιά «λευθεροί!»
νίαν μιά γρηούλα
έρωτά ένα άρειμό
λιστήν: «Γί λέει
γραφή;» «Λέει γ
στε πιά ελεύθε
ξεκουμπίστηκαν,
σοι;» παρατηρεί
γρηούλα.

...ουλάτων Απ
την Κεντρική Α
έφθασαν έως τας
νης. 'Αλλά ταύτα
μος και γιά τήν
θέρωσιν από το
τάς. Οί δύο
ουόντο περίφημο
Κι' άλλο ένα
από το «άνωλο
τησιν τής Αυστρι
μανούς. Οί έθνη
χουν στολίσει τ
είς τήν όποιαν μ
και με πινακίδες,
του έχουν τευτάς
δύο άκρα μιάς κ
γουν τυπώσει τα
τιά «λευθεροί!»
νίαν μιά γρηούλα
έρωτά ένα άρειμό
λιστήν: «Γί λέει
γραφή;» «Λέει γ
στε πιά ελεύθε
ξεκουμπίστηκαν,
σοι;» παρατηρεί
γρηούλα.

...ουλάτων Απ
την Κεντρική Α
έφθασαν έως τας
νης. 'Αλλά ταύτα
μος και γιά τήν
θέρωσιν από το
τάς. Οί δύο
ουόντο περίφημο
Κι' άλλο ένα
από το «άνωλο
τησιν τής Αυστρι
μανούς. Οί έθνη
χουν στολίσει τ
είς τήν όποιαν μ
και με πινακίδες,
του έχουν τευτάς
δύο άκρα μιάς κ
γουν τυπώσει τα
τιά «λευθεροί!»
νίαν μιά γρηούλα
έρωτά ένα άρειμό
λιστήν: «Γί λέει
γραφή;» «Λέει γ
στε πιά ελεύθε
ξεκουμπίστηκαν,
σοι;» παρατηρεί
γρηούλα.

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

AKAΔΗΜΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ